

**BỘ NÔNG NGHIỆP
VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: **3317** /BNN-VPĐP
V/v trả lời chất vấn của Đại biểu
Mùa A Vàng, Đoàn ĐBQH tỉnh Điện Biên

Hà Nội, ngày **20** tháng 4 năm 2017

Kính gửi:

- Đại biểu Quốc hội Mùa A Vàng;
- Trưởng Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Điện Biên;
- Bộ trưởng, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ;
- Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội;
- Ban Công tác đại biểu Quốc hội.

Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn nhận được ý kiến chất vấn của Đại biểu Quốc hội Mùa A Vàng, Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Điện Biên (theo văn bản số 556/TTKQH-GS ngày 04/4/2017 của Tổng Thư ký Quốc hội), xin được trả lời như sau:

NỘI DUNG CHẤT VẤN

Đề nghị Bộ trưởng cho biết, với vai trò là Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thì Bộ trưởng đã và sẽ có chỉ đạo, giải pháp gì để giúp các xã miền núi, đặc biệt khó khăn, tương đồng về điều kiện tự nhiên, địa hình (như các xã nằm trên cao nguyên đá của huyện Mèo Vạc, tỉnh Hà Giang, chủ yếu trồng ngô; các xã của huyện Mường Nhé, tỉnh Điện Biên chủ yếu trồng lúa) “phát triển mỗi xã một sản phẩm”, góp phần phát triển nông thôn gắn với hai mục tiêu cốt lõi là xây dựng nông thôn mới và cơ cấu lại sản xuất nông nghiệp.

TRẢ LỜI

Trên thế giới, phong trào “Mỗi làng một sản phẩm” được Nhật Bản khởi đầu từ năm 1979 với mục tiêu khuyến khích người dân nông thôn làm sống lại các giá trị tốt đẹp của quê hương, qua đó làm tăng thu nhập và cải thiện bộ mặt nông thôn. Tuy nhiên, mục tiêu sâu xa hơn là tạo sức hút của khu vực nông thôn, hạn chế sự di dân tự do ra các thành phố và khu công nghiệp lớn... Theo nội dung của Phong trào, mỗi địa phương (làng, xã), tùy theo điều kiện và hoàn cảnh lịch sử của mình, lựa chọn ra những sản phẩm độc đáo, mang đậm nét đặc trưng của địa phương để phát triển, có thể là những sản phẩm tiêu dùng (như rau, quả, đồ gỗ...), nhưng cũng có thể là các sản phẩm văn hoá, dịch vụ du lịch... mang nét đặc trưng, kết hợp được các yếu tố địa lý, văn hoá, truyền thống... của địa phương đó, được thị trường chấp nhận. Việc quảng bá rộng rãi các sản phẩm đã được lựa chọn, sẽ làm tăng khả năng sản xuất và tiêu thụ, tạo ra nhiều việc làm ổn định, đồng thời tăng thu nhập cho người dân địa phương, từ đó, tái đầu tư nâng cao chất lượng để đẩy mạnh khả năng cạnh tranh sản phẩm. Sự xuất hiện các sản phẩm của làng, xã trên thị trường cũng góp phần thu hút khách du lịch đến các địa phương ngày càng đông đảo hơn.

Từ việc triển khai thành công tại Nhật Bản, Phong trào “Mỗi xã một sản phẩm” được lan tỏa đến các nước trong khu vực Châu Á, Châu Phi, Mỹ La Tinh và đã thành công ở một số nước, như: Thái Lan, Hàn Quốc, Trung Quốc... Sự phát triển “Mỗi làng/xã một sản phẩm” (OCOP) không chỉ có ý nghĩa đơn thuần về phát triển sản xuất, mà còn có ý nghĩa trong giải quyết những vấn đề quan trọng của khu vực nông thôn, như: giảm nghèo, giải quyết việc làm, phát huy tính sáng tạo, trí tuệ của người dân, xây dựng được những tổ chức liên kết kinh tế cộng đồng bền vững... Tại Nhật Bản, số lượng sản phẩm được làm và bán ra trên cả nước từ 143 loại sản phẩm, thu nhập 35,9 tỷ yên (năm 1979) lên 336 loại sản phẩm, thu nhập 141 tỷ yên (năm 2001), rất nhiều ngành nghề truyền thống tưởng như mai một, đã được phục hồi lại, nhiều nghề mới được phát triển. Ở Thái Lan, thông qua chương trình này, Chính phủ đã ưu tiên cho việc nâng cao chất lượng các mặt hàng nông sản, như: gạo, dứa, tôm sú, cà phê... và cứ trung bình 06 tháng thì đem lại cho nông dân khoảng 84,2 triệu USD lợi nhuận...

Tại Việt Nam, từ năm 2008, Bộ Nông nghiệp và PTNT đã phối hợp với Cơ quan hợp tác quốc tế Nhật Bản (JICA) triển khai các dự án thí điểm ở các tỉnh Điện Biên, Lai Châu, Hòa Bình và Sơn La theo mô hình “Mỗi làng một sản phẩm”. Các nghề truyền thống được hỗ trợ phát triển là: dệt thổ cẩm, sản xuất chè cổ thụ, chế biến rượu táo mèo... Dự án do JICA hỗ trợ đã thực hiện 03 cách tiếp cận tác động: i) Đối với những làng đã có nghề, có sản phẩm được tạo ra, ưu tiên của dự án là hỗ trợ cải tiến mẫu mã, phát triển thị trường tiêu thụ sản phẩm. Trên cơ sở đó, thu hút nhiều hơn số lao động trong làng nghề và nâng cao thu nhập cho người dân; ii) Đối với những làng có nhiều nghề, nhiều sản phẩm thì dự án lựa chọn ra ít nhất một nghề có sản phẩm mang nét đặc trưng nhất để hỗ trợ; iii) Đối với những làng chưa có nghề, chưa có sản phẩm đặc trưng nổi bật thì khai thác thế mạnh của địa phương để phát triển các ngành nghề dịch vụ, tạo công ăn việc làm cho người dân. Mặc dù dự án đã đạt được những kết quả tích cực, hỗ trợ các làng nghề phát triển, nhưng do là các hoạt động thử nghiệm, nên số lượng mô hình hạn chế, chưa thúc đẩy trở thành một phong trào, có sức ảnh hưởng lan tỏa đến sự phát triển OCOP ở các địa phương.

Năm 2013, UBND tỉnh Quảng Ninh đã phê duyệt và triển khai đề án “Tỉnh Quảng Ninh - Mỗi xã, phường một sản phẩm”, đưa Quảng Ninh trở thành tỉnh đầu tiên của cả nước triển khai thực hiện phong trào OCOP một cách bài bản, có hệ thống từ việc hình thành bộ máy chỉ đạo tổ chức thực hiện, ban hành cơ chế, chính sách, hướng dẫn qui trình triển khai thực hiện. Sau hơn 03 năm triển khai, tỉnh Quảng Ninh đã có 210 sản phẩm, nhóm sản phẩm được chứng nhận đạt các tiêu chuẩn về chất lượng và có giá trị cao, đủ sức cạnh tranh ở thị trường trong nước và khu vực. Ngoài ra, còn hình thành các sản phẩm dịch vụ, như: du lịch nông thôn, lễ hội hoa ở một số địa phương (huyện Hoàn Bồ, Bình Liêu, Ba Chẽ...). Doanh số bán hàng trong 03 năm (từ 2014 đến 2016) của các tổ chức kinh tế, cơ sở, hộ sản xuất toàn tỉnh đạt hơn 672 tỷ đồng, đóng góp tích cực vào việc tăng thu nhập của nhân dân.

Từ kinh nghiệm triển khai của nhiều nước trên thế giới, kết quả thí điểm triển khai ở một số địa phương năm 2008, đặc biệt là cơ sở thực tiễn triển khai của tỉnh Quảng Ninh, vừa qua, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã đề xuất Thủ tướng Chính phủ về chủ trương xây dựng “Chương trình quốc gia Mỗi xã một sản phẩm” giai đoạn 2017 - 2020, định hướng đến năm 2030, và đã được chấp thuận. Theo đó, trong Quyết định số 414/QĐ-TTg ngày 04/4/2017 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Nghị quyết số 32/2016/QH14 ngày 23 tháng 11 năm 2016 của Quốc hội về tiếp tục nâng cao hiệu lực, hiệu quả việc thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới gắn với cơ cấu lại ngành nông nghiệp, Thủ tướng Chính phủ đã giao Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn xây dựng Đề án “Chương trình quốc gia Mỗi xã một sản phẩm” giai đoạn 2017 - 2020, định hướng đến năm 2030, trình Thủ tướng Chính phủ xem xét, quyết định.

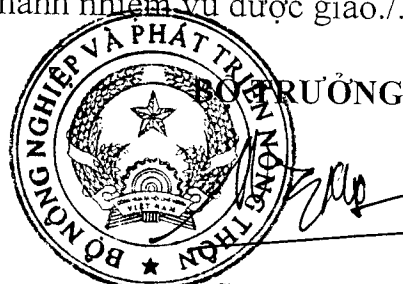
Thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã bắt đầu triển khai khảo sát, nghiên cứu xây dựng Chương trình. Quan điểm của Bộ trong triển khai Chương trình là không bắt buộc mỗi xã phải tìm cho mình một sản phẩm riêng, mà tùy điều kiện thực tế ở địa phương (xã, huyện), sản phẩm đó có thể là của xã, liên xã, của huyện, liên huyện, thậm chí có thể là của một vùng (ví dụ dệt thổ cẩm là đặc trưng của vùng Tây Nguyên). Do vậy, khi triển khai Chương trình, mỗi địa phương dù có điều kiện thuận lợi, hay khó khăn, cần tận dụng và khai thác tốt điều kiện sẵn có, chú trọng liên kết, hợp tác để phát triển sản phẩm. Theo đó, Chương trình dự kiến sẽ tập trung vào phát triển 06 nhóm sản phẩm, bao gồm: thực phẩm; đồ uống; thảo dược; vải, đồ may mặc; đồ lưu niệm; dịch vụ du lịch nông thôn.

Đối với các xã miền núi, đặc biệt khó khăn ở phía Bắc, ngoài một số nơi đã có sản phẩm truyền thống (như lúa đặc sản Điện Biên, đàn bò bản địa Hà Giang...) thì ưu tiên nâng cao chất lượng, hỗ trợ cải tiến mẫu mã, phát triển thị trường tiêu thụ; những nơi chưa có nghề, chưa có sản phẩm đặc trưng, thì tổ chức đào tạo nghề cho bà con, khuyến khích bà con liên kết, liên doanh với doanh nghiệp, địa phương lân cận (xã, huyện) đã có nghề truyền thống, để tổ chức sản xuất sản phẩm hoặc công đoạn của từng sản phẩm. Khi triển khai phát triển mỗi xã một sản phẩm ở khu vực này, sẽ gặp những khó khăn, trở ngại nhất định, do vậy, đề nghị chính quyền các địa phương tích cực tham gia. Về phía Bộ, sẽ nghiên cứu, đề xuất cơ chế, chính sách phù hợp để hỗ trợ.

Chương trình quốc gia Mỗi xã một sản phẩm là chương trình mới, với nhiều mục đích tốt đẹp, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn xin cảm ơn Đại biểu đã quan tâm đến các vấn đề liên quan đến nông nghiệp, phát triển nông thôn và đề nghị hỗ trợ Bộ chúng tôi hoàn thành nhiệm vụ được giao./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- VPQH (Vụ Công tác đại biểu, Vụ Phục vụ hoạt động giám sát);
- VPCP (Vụ III);
- VP Bộ;
- Lưu: VT, VPĐP.

Nguyễn Xuân Cường